

Sporočilo za javnost

24. avgust 2023

Ljubljana bogatejša za novo tematsko pot – Pot med jelšami

Na Rakovi jelši v Ljubljani je zaživela nova 3 kilometrska tematska pot – Pot med jelšami, ki obiskovalce popelje po mozaiku travnikov, njiv, mejic in jarkov. Na njej obiskovalci lahko spoznajo življenje nekaterih značilnih, a vedno bolj ogroženih prebivalcev Ljubljanskega barja, kot so močvirska sklednica, koščični škratec, puščavnik, hribski urh, strašničin mravljiščar in kosec. Pot je primerna tako za individualne kot skupinske ogleda.

Pot med jelšami pa je le eden izmed rezultatov več kot petletnega projekta PoLJUBA, v okviru katerega so bili v dobrih petih letih trajanja projekta na skupno 177 ha zemljišč izvedeni številni ukrepi za obnovitev in ohranjanje mokrotnih habitatov ter nekaterih najbolj ogroženih živalskih in rastlinskih vrst na Ljubljanskem barju. Velik del sredstev od skupne vrednosti 4,12 milijona (80 odstotkov sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj, preostalih 20 odstotkov prispeva Republika Slovenija) je Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje (JZ KPLB) namenil odkupu kmetijskih in gozdnih zemljišč, saj je to najučinkovitejši način za zagotavljanje ustreznega upravljanja. Odkupljenih je bilo kar 77 ha naravovarstveno pomembnih zemljišč, predvsem na območju med Igom in Škofljico. S tem bodo lažje zagotavljali trajnost rezultatov tudi po koncu projekta, saj bo z zemljišči še naprej upravljal JZ KPLB, tudi v sodelovanju z lokalnimi kmeti preko skrbniških pogodb.

Med ključnimi dosežki projekta sta tudi uspešno izvedena ukrepa za živalski vrst, ki sta bili tik pred izumrtjem, in sicer doselitev metulja barjanskega okarčka v Naravnem rezervatu lški morost in obogatitev populacije hrošča puščavnika na območju Mestnega loga v Ljubljani. V obeh primerih je bila doselitev osebkov, vzgojenih v gojilnicah, prepoznana kot nujen ukrep za ohranitev njunih močno ogroženih populacij na Ljubljanskem barju. Za kačjega pastirja koščičnega škratca so s prilagojenim vzdrževanjem obnovili in izboljšali stanje njegovega habitata na skupno 13,7 km jarkov na Ljubljanskem barju. Z izkopom 41 manjših mlak in sklopov luž so povečali površino vodnega habitata za dvoživko hribski urh ter zanj zasadili 300 metrov novih mejic. Za edino slovensko avtohtono sladkovodno želvo močvirsko sklednico pa so razpršeno preko celotnega Ljubljanskega barja izkopali 42 novih mlak in oblikovali 47 gnezdišč.

Projekt se s 30. septembrom 2023 zaključuje, kar pa ne pomeni, da se zaključujejo tudi prizadevanja za ohranjanje narave. Kot je povedala **Anja Oven, vodja projekta PoLJUBA**, je posebna pozornost namenjena tudi ozaveščanju prebivalcev in obiskovalcev Ljubljanskega

barja o pomenu ohranjanja biotske raznovrstnosti tega območja. Na območju Rakove jelše, so v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, ki je za namene izvedbe projektih aktivnosti predala v brezplačno uporabo kar 16 ha svojih zemljišč, izvedli številne naravovarstvene ukrepe za obnovo vlažnih ekstenzivnih travnikov. Nekoč zapuščeno in zaraščeno območje je danes bolj podobno značilni mozaični krajini Ljubljanskega barja, s prepletom gozdnih oziroma zaraščenih površin, mejic, travnikov in osuševalnih jarkov. To pa bodo obiskovalci lahko opazovali in doživeli ob sprehodu po na novo vzpostavljeni trikilometrski krožni tematski Poti med jelšami. Primerna je za obisk peš ali s kolesom, ustavijo pa lahko na osmih postajah, ki so opremljene z različnimi interpretacijskimi orodji in urbano opremo. Prav tako je vsaka postaja opremljena s QR kodo, preko katere so na voljo zvočna besedila ter posnetki nekaterih predstavljenih vrst. Pot lahko obiščete individualno ali pod strokovnim vodstvom vodnika JZ KPLB. V okviru projekta so pripravili tudi program za izvedbo naravoslovnih dni za osnovnošolske in srednješolske skupine.

Direktor Krajinskega parka Ljubljansko barje Janez Kastelic je ob odprtju poti poudaril, da ohranjanje narave in okolja v današnjem času postaja prva prioriteta. Da se je ta projekt financiral s sredstvi kohezijskega sklada, je odraz odgovorne politike do okolja. Pri tem sta imela ključno vlogo Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj ter Ministrstvo za naravne vire in prostor. Na dogodku je poudaril še odlično sodelovanje in pomoč Mestne občine Ljubljana pri uresnitvi projekta, zlasti na območju Rakove jelše. Izvedba interpretacijske poti in ukrepov za naravo na tem območju bi bili težko uresničljivi brez njihove polne podpore.

Boštjan Koritnik, podžupan Mestne občine Ljubljana, je povedal, da se po zadnjih statistikah kar 66 % Ljubljančanov vsaj dvakrat tedensko ukvarja s športom in rekreacijo, želeli pa bi si, da bi bil ta delež še višji, zato bo nova Pot med jelšami več kot dobrodošla pridobitev. Ob tem se je zahvalil vsem štirim partnerjem projekta ter obema ministrstvoma, ki so prispevali k temu, da lahko Ljubljana ponudi nove rekreativne možnosti.

Da gre za visoko zavedanje o pomembnosti ohranjanja narave in okolja tudi na nacionalni ravni je pokazala prisotnost obeh ključnih ministrstev. **Državni sekretar na Ministrstvu za regionalni razvoj in kohezijo mag. Marko Koprivc** je v nagovoru izpostavil, da se tako Ljubljana kot država zavedata pomena ozelenitve bivanjskih okolji ljudi, ki pomembno vplivajo na kvaliteto življenja na eni strani in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na drugi strani, seveda tudi ob upoštevanju prilagajanja podnebnim spremembam. **Andrej Bibič, vodja sektorja za biotsko raznovrstnost na Ministrstvu za naravne vire in prostor**, pa je pojasnil, da je za zaustavitev upada biotske raznovrstnosti ključno izboljšanje življenjskega okolja najbolj ogroženih vrst in habitatnih tipov na terenu. V finančni perspektivi 2014–2020 je bilo prvič omogočeno, da so bili naravovarstveni projekti izvajani samostojno, preko neposrednih potrditev, kar je omogočilo bolj ciljno in učinkovitejšo izvedbo. Ministrstvo pričakuje nadgradnjo uspešnih projektov, ki bodo potrjevani na ta način tudi v aktualni finančni perspektivi.

Poleg Ljubljane je v območje Krajinskega parka Ljubljansko barje vpetih še šest drugih občin Ljubljanske urbane regije - Škofljica, Ig, Brezovica, Borovnica, Vrhnika in Log Dragomer. Povezovanje je ključ do uspeha in gledati je treba dolgoročno je mnenja **direktorica Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije mag. Lilijana Madjar**. Po njenih besedah je ohranjanje narave in naravne dediščine ena največjih vrednot in temelj razvoja. Ljubljansko barje skriva mnoge žive zaklade, ki si zaslužijo našo pozornost in le s skrbnim in premišljenim ravnanjem bomo vso to vrednost lahko ohranili tudi za naše zanamce, je zaključila.

.....

O projektu PoLJUBA:

Osrednji cilj projekta PoLJUBA je obnovitev in ohranjanje mokrotnih habitatov na območju Ljubljanskega barja - travnikov s prevladujočo stožko, nižinskih ekstenzivnih gojenih travnikov in bazičnih nizkih barij. Projektne aktivnosti so usmerjene tudi k varstvu ogroženih vrst, ki naseljujejo mokrotne habitate: orhideje Loeselove grezovke, metuljev strašničinega mravljiščarja in barjanskega okarčka, hrošča puščavnika, kačjega pastirja koščičnega škratca, dvoživke hribskega urha, edine slovenske avtohtone sladkovodne želve močvirske sklednice in kosca, travniške ptice selivke, za katero je Ljubljansko barje še do nedavnega predstavljalo najpomembnejše območje gnezdenja v vsej državi.

Partnerji projekta so Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje (JZ KPLB), Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) in Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR).

Štiriletni projekt v skupni vrednosti 4,12 milijona evrov je v 80 odstotkih sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, preostalih 20 odstotkov prispeva Republika Slovenija.